

rem clericalis status dignitatem, tum quia in Dei servitium totus incumbere debet quisque in sortem ipsius adeo singulari ratione vocatur.

353. – Alearum et taxillorum ludis clerici ne publice vacent vel intersint.

354. – Si vero hisce ludis oblectationis causa privatim operam det clericus, prae oculis habeat sequentia Conc. III Mexicani verba: « Si autem in occulto, ludos huiusmodi licitos exercuerint, numerosa pecunia in eis non intercedat: aliter enim pro qualitate excessus corrigantur. »

355. – Negotiatio proprie dicta, quae et lucrativa nuncupatur, iuxta sacros canones, clericis omnibus stricte prohibetur, sive per se, sive per alios, sive pro se, sive pro aliis exerceatur, sive etiam ad charitatis opera promovenda.

356. – Negotiatio autem vere et proprie oeconomica clericis est permissa.

357. – Negotiationem prohibitam clericis Episcopus permittat, si in aliquo casu haereditate ad clericum perveniant bona, quae non nisi negotiatione administrantur, et negotiatio statim dimitti nequeat absque detrimento; sub conditione tamen ut per alium et ad breve tempus exerceatur, remotoque scandalo.

358. – In bonis patrimonialibus administrandis ratio pariter habeatur ordinis clericalis, et caveat clericus ne aere alieno gravetur.

359. – Exercitium artis medicae et chirurgicae clericis omnino est interdictum: medicamina vero pauperibus praesertim charitatis gratia prudenter praeberere non prohibetur.

360. – Studio medicinae et chirurgiae in publicis civilibus scholis vacare clericis interdicitur. Prohibemus

insuper Clerici ne studio iuris civilis in scholis officialibus vacent; ideoque huiusmodi scientia una cum iure canonico comparanda in solis scholis Episcoporum iurisdictioni subiectis clericis tradenda est.

361. – Civilia officia Notarii, Procuratoris et Curatoris clericis interdiciuntur; possunt tamen, de Episcopi venia, tutoris legitimi partes agere quoad cognatos et personas a iure exceptas.

362. – Iudicis partes agere vel aliter intervenire in iudicio sanguinis, nullimode clericis licet.

TITULUS III.

DE RESIDENTIA ET ADSRIPTIONE CLERICORUM.

363. – Residentia, quae est assidua commoratio alicuius beneficiati in loco beneficii officii ecclesiastici obeundi causa, a cunctis sedulo servetur iuxta sacrorum canonum statuta.

364. – Quamvis Episcopus quolibet in loco suae dioecesis residere possit, exceptis diebus et temporibus quibus in sede episcopali inveniri debet, nisi episcopalia munia eum alio advocent; tamen in ipsa civitate episcopali ordinario residere curet.

365. – Canonici talem sibi eligant residentiam quae facilem ipsis praebeat accessum ad propriam Ecclesiam.

366. – Parochi atque eorum vicarii in loco ubi Paroecia invenitur sita; Vicarii, autem qui apud nos audiunt *Vicarios Fijos*, in loco Vicariae, residere tenentur.

367. – Rector Seminarii et caeteri Moderatores, Magister spiritus et Professores resideant in ipso Seminario.

368. – Ad efficacius vitandos abusus ex nimis instabili residentia quorundam clericorum, qui citra necessitatem et iustam causam pro lubitu ad maiores praesertim civitates demigrant, ibique nulli fere auctoritati subiecti otiosam vitam agunt, volumus ut omnes clerici obligationi adscriptionis severe subiiciantur ut sequitur.

369. – Omnes clerici, cuiuscumque ordinis sint et dignitatis, alicui Ecclesiae ab Episcopo adscribantur, nisi vi officii adscriptionem sortiantur.

370. – Huic adscriptionis legi subiiciantur etiam clerici peregrini, qui ultra mensem alicubi commorari debeant.

371. – Nulli clericorum venia sit indefinite sistendi in civitatibus huius provinciae, nisi per multos annos Ecclesiae laudabiliter inservierit, vel adversa valetudine ibidem commorari cogatur, idque sufficienter constet per medicorum praesertim attestationem

372. – Clericis, quavis de causa ad civitates accedentibus, ibidem commorandi ad bimestre tantum venia generatim concedatur: elapso hoc termino ad aliud bimestre venia prorogari poterit; elapso vero hoc secundo bimestri ulterior prorogatio ordinario minime concedatur.

373. – Clerici omnes, quibus sive ad tempus sive indefinite venia concedatur residendi in civitatibus, determinatae paroeciae adscribantur, ut ibi in sacris ministeriis parochum adiuvent; prorogatio autem huius veniae denegetur, si ad tempus, si vero indefinite fuerit concessa, revocetur vel suspendatur quoties de auxilio parochi praestito attestationem ipsius parochi minime deferant.

374. – Parochi tenentur invigilare clericis suae paroeciae adscriptos, ac statim ac aliquid improbandum

et corrigendum in ipsis deprehenderit, Episcopo, servato ordine charitatis et iustitiae, deferre.

375. – Severissime animadvertant Episcopi in parochos et Rectores Ecclesiarum, qui scienter permittant clericis suspensis ministerium exercere: et ubi opus fuerit in delinquentes suspensionem inferant.

376. – Clerici extranei, 1° praeberere tenentur testimoniales litteras proprii Episcopi et domicilium in dioecesi constituere: 2° si vero ad tempus tantum sint permansuri, exhibere tenentur Episcopi proprii licentiam: 3° qui vero velint in dioecesi fixam sedem habere, examini generatim subiiciantur.

377. – Religiosi extra claustra viventes, vel domum seu hospitium proprii Instituti in civitatibus in quibus commorantur vel ad quas legitime se conferant non habentes, alicui Ecclesiae aut sacello proprii Ordinis a suis Superioribus adscribantur, ut isti facilius certiores fiant de religiosa piaque conversatione subditorum.

378. – Nemo absque legitima venia ultra tres dies a loco residentiae sive adscriptionis discedat. Quod si curam animarum habeat, quotiescumque discedit idoneo sacerdoti Paroeciae administrationem committat. Quicumque vero ultra tres dies a loco adscriptionis absit, graviter moneatur, et emendatione non sequuta, usu facultatum ministeria sacra exercendi privetur.

379. – Vicarii foranei et Parochi catalogum conficiat sacerdotum adscriptorum Ecclesiis sui districtus aut Paroeciae, in quo praeter nomen sacerdotum, forma et limites facultatum eorumdem ac locus residentiae inscribendum erit.

380. – Absque facultatibus ab Episcopo datis et a Cancellario signatis nemini licet sacerdotale munus

exercere. Generatim haud expedit ut Episcopus viva tantum voce huiusmodi facultates concedat.

381. – Omnibus sacerdotibus commendamus ut attente perpendant tenorem facultatum, quas ab Episcopo acceperint, ne limites earum praetergrediantur.

382. – Facultates alicui concessae ordinario saltem suspectae habeantur, si in eis residentiae aut adscriptionis mentio nulla fiat.

383. – Religiosi, qui quovis titulo Episcopi iurisdictioni subduntur, his etiam legibus adstringuntur ad normam iuris.

384. – Documentum facultatum, quod in curia Episcopali expeditur, in ipsa curia coram Cancellario Episcopi quilibet sacerdos subscribere atque signare debet, nisi Episcopus hac in re dispensaverit cum aliquo sacerdote notorie et indubitanter dignissimo.

385. – Facultates ab Episcopo concessae morte ipsius Episcopi non excidunt, sed manent quousque tempus ad quod fuerunt concessae non labatur, vel successor eas revocare expresse declaraverit.

TITULUS IV.

DE MEDIIS ERADICANDI VITIA LAICORUM.

386. – Nihil efficacius excogitari poterit ad populorum aedificationem perditissimosque hominum mores corrigendos, quam sanctitas ipsa et virtutum sacerdotalium splendor eorum, quibus populorum salus est commissa. Curent igitur omnes, praesertim vero Parochi, bonae vitae exemplo et ferventis Dei amore conversationis omnibus praelucere.

387. – Verbi Dei praedicatio efficacissimum est vi-

tiis remedium: quae igitur alibi de concionibus dicta sunt denuo omnibus praecipimus ac commendamus.

388. – Verbi Dei efficacia maiorem quamdam vim habere compertum est in spiritualibus exercitationibus, quas ideo iterum enixe commendamus.

389. – Domus refugii ad mulierculas in bonam frugem redactas recipiendas, Episcoporum et Parochorum maiorum civitatum erit, in quantum fieri potest, instituere. Et hac in re nihil fiat inconsulto Ordinario, qui sedulo invigilare debet ut omnia prudentissime et saluberrime disponantur.

390. – Satagant parochi ut fideles suae curae concrediti piis sodalitiis nomen dare non omittant iuxta uniuscuiusque devotionem. Capta vero occasione ex harum sodalitatum conventibus, parochus vel rector earumdem identidem in communiora vitia invehat.

391. – Inter ceteras sodalitates illae praesertim commendatae a SS. D. N. Leone Papa XIII, utpote temporum exigentiis maxime accommodatae, in deliciis habeantur, scilicet Tertii Ordinis S. Francisci, Sacrae Familiae ac Mariani Rosarii.

392. – Cum pia sodalitas, apud nos recens erecta, quae Apostolatus Crucis nuncupatur, ad evellendum sensualismum hominesque inducendos in viam Crucis potissimum ordinata sit; praedictam institutionem enixe commendamus optantes, ut in singulis dioecesibus erigatur, et ubi erecta sit, diligenter foveatur.

393. – Associationes dictas charitatis a S. Vincentio a Paulo, quae infirmorum visitationi prospiciunt, ut eisdem animae et corporis aegritudinem medeantur, quam maxime commendamus, tum clericis tum fidelibus huius provinciae.

394. – Pro pueris vero praesertim indigentibus ma-

ximi facienda est institutio, quam D. Bosco *Oratorium festivum* nuncupavit. Adolescentibus vero aliisque cultioribus hominibus optimum erit providere per coetus illos quos *Circulos catholicos* vocamus.

395. – Societates similiter temperantiae curent parochi instituere statutis ab Ordinario approbandis. Pias sodalitates vocatas *mutualistas* seu *de Socorros mutuos* parochi foveant: opifices vero atque artifices eis adscripti tum ad temperantiae observantiam tum ad festorum dierum sanctificationem adigantur. Optimum erit si Episcopus coetibus huiusmodi sodalitatum non raro praesideat.

396. – Curent Episcopi ut *Montes pietatis* instituantur; in dies enim excrescit apud nos huius pii operis necessitas.

TITULUS V.

DE RATIONE SE GERENDI CLERICORUM

ERGA CIVILES MAGISTRATUS.

397. – Veluti principium hac in re habendum clericos debere omni quo possunt studio obedientiam erga civiles magistratus in rebus non iniustis urgere atque fovere.

398. – Alienum omnino clericis sit in rebus politicis, in quibus iuxta fines doctrinae catholicae et leges christianas libera iudicia esse possunt, publice sese immiscere; praesertim vero cavere debent ab iniuste vel imprudenter impetendis actibus civilium magistratuum in publicis foliis, sive diariis sive periodicis; et quoad diaria prae oculis habeant tum proprii Ordinarii instructiones et mandata, tum praesertim art. 42 Const. *Officiorum et munerum* 21 Ian. 1897.

399. – Etsi lugenda sit absoluta illa separatio Ecclesiam inter et statum in natione nostras vigens, commiter tamen se gerant clerici erga civiles magistratus, et salvis iuribus veritatis et iustitiae, salvisque Ecclesiae praescriptis, auxilium opportunum eis praebeant quoties rogati fuerint.

400. – Obsecrationibus et orationibus pro iis qui in sublimitate sunt Deum enixe cuncti exoremus ut meliora pro Ecclesia tempora nanciscamur.

401. – Quotiescumque gravis aliqua difficultas oritur circa modum se gerendi erga civiles auctoritates, clerici Episcopum adeant eius consiliis aut mandatis stare parati.

402. – Ea vero requiritur in hac re prudentia, ut nec nimia exigentia difficultatibus implicentur clerici, nec nimia indulgentia officiis suis sanctissimis desint.